

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 18.

Lýsingarprisur fyri postlegu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 2. mai 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Pætt. Blaðið
verður bilagt á posthúsum, brævasvarstíðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

10. árg.

Kan Stat og Lagting være passive Tilskuere, mens Nøden banker paa Dørene overalt paa Færøerne?

Haabet om, at Foraarsfiskeriet skulde rette noget paa sidste Aars Erhvervskrise, totalt bristet. Mange Fiskere har saa sent som mens dette skrives ikke engang tjent for Tobak. Hjemme faar man ikke engang „at koka“. Lønnende Arbejde eksisterer mange Steder ikke.

Hvem tør i Dag gøre Schultz Ord til »ubeføjede Paastaaende? Hvem tør, hvem vover at paastaa, at der findes ingen, som sulter paa Færøerne? Hvor mange Steder paa Færøerne kan man sige: »Ja, det kan være, at der er Nød paa Tveraa, men her er alt allright«?

I Dag findes mange Hjem, der sulter, mange lignende Hjem som det, hvor Moderen svarede Sygeplejersken paa Spørgsmaalet om, hvad de spiste:

»Har vi et Stykke Brød, saa spiser vi det, har vi intet, saa sulter vi.«

Dette skal de ansvarhavende vide. D'Herrer Lagtingsmænd, Rigsdagsmænd, Ministre og alle og enhver, som har faaet betroet at værne Folkets, Hjemmenes, de gamles saa vel som Børnenes, den opvoksende Slægts Interesser skal ikke undgaa at stilles overfor Alvoren i denne **Kendsgerning**. De skal ikke, de maa ikke faa Lov til at være passive Tilskuere til Nødens, Sultens, Underernæringens Hærgen over Hjemmene. De skal faa at vide, at det er ved at blive ingen Undtagelse, at Lægen beordrer Hospitalsophold mere paa Grund af Underernæring end for en haandgribelig Sygdom.

I, som har Ansvar, I skal og maa ogsaa handle ansvarligt! Og det er paa sin Plads i For-

bindelse med Foranstaaende at erindre om, at halv Hjelpe er ingen Hjelpe. Kommer Hjælpen i Form af Igangsættelse af produktivt Arbejde, saa maa de nødstedte, Arbejderne og Fiskerne, der selv har ofret enderens sidste Foreningers Øre, erholde Støtten fuldt ud. Hverken Lagting eller Stat og mindst de trængende kan være tjent med halv Støtte, som er ensbetydende med, at de produktive Foretagender, som man har ment at støtte og fremhjelpe, gaar i Stykker allerede inden det er begyndt eller umiddelbart derefter, saa man — Arbejderne og Fiskerne — faktisk kommer fra Asken i Ilden.

Ved Foraarsfiskeriets Begyndelse stod mange af vore Redere paa Fallittens Rand, og en Del af Fiskerne og Arbejderne manglede allerede da det allernødvendigste. Man haabede paa et nogenlunde Fiskeri, men det Haab bristede.

Nu er Sydlandsfiskeriet ved at være slut med et totalt mislykket Resultat. Katastrofen er hændt. Nøden, den haarde Sult, har strakt sin klamme Haand indenfor de mange Hjem. Med et hjerteløst Greb er den ved at presse Blodet ud af Børnenes Kinder og suge Marven ud af manganen en for sine Børn og Hjem stridende Fader og Moder.

Føroya Løgting, Regeringen og alle ansvarhavende, I maa træde hjælpende til - I kan ikke forsvare andet!

Eykatingsetan 1936.

Vegamálið.

1. viðgerð.
(Framhald.)

Samuelson:

Vit, sum hava fingist við sakina, ætla at halda aldeilis fast uppá tað, sum tingið viðtók í fjór eisini í einkulitheimum.

Holm Jacobsen:

Eg vil mæla til einki at broyta.

J. Rasmussen:

Eg mæli til at halda fast við tað, sum viðtakið varð í fjór.

Eg haldi onga grund vera at broyta.

P. Niclasen:

Eg má ynskja hr. Stauning til lukku við amtmanninum sum defensor. Tíðirnar eru ringar. Tað ræður tí um at byrja sum skjótast. Eg mæli til einki at broyta av vegplaninum frá í fjór.

Kallsoy

Var einigur við amtmannin. Hann talaði um avsóðis pláss — útríðirnar í landinum — sum illa eru stodd vegna veggloysis. Hann greiddi frá, hvussu ringt skilið var við Gjógv. Ein barsils-kona mátti berast yvir fjøll í illveðri. Hon doyði stutt aftaná — kanska av hesi ringu viðferð. Í slíkum plássum er ikki livandi; fólkið má flyta burtur til kyrruplássini. Fylgjan verður, at stórbygdin verða yvirfólkaðar, so har verður arbeiðsloysi.

Djurhuus

greiddi frá gongdini í sakini millum tingið og ríkisstýrið. Hann helt onga grund vera fyri at broyta tann vegplan, sum tingið viðtók í fjór. Vegirnar í Suðuroy vóru jú góðkendir av ministerinum, so har har ikki til at broyta nakað.

P. Niclasen:

Vit gingu út frá, at alt var liðugt, og at arbeiðið kundi byrja. Tað virkar tí irriterandi og niðurslándi, at ríkisstýrið hevur sent sakina aftur.

Amtmaðurin

ávisti, at ríkisstýrið ikki hevði skulda fyri, at arbeiðið ikki var byrjað. Tann peningur, sum tingið átti í sparikassanum, og sum skuldi nýttast til vegarbeið, hann er nýttur til aðrar fyrirkomur. — Løgtingskassarnir eru allir tómir.

Samuelson

gav amtmanninum og ríkisstýrinum ábreiðslu og skuld fyri, at málið var komið aftur á ting. Hann vildi fastslá, at amtmáðurin als ikki hevði loyvi at siga frá, hvat peningur, ið stendur í sparikassanum ella ikki.

Trond Hansen

talaði um tann ómetuliga týðning, oyggjarvegurin vildi fáa bæði fyri uppdyrking og sum turistvegur. Tá verður lætt hjá útlendingum t. d. at koma upp á Skalingsfjall. Tá vit vita, hvussu stórar inntøkur, ið onnur lond hava av turistum, so er hella vert eisini hjá okkum at hugsa um. Oyggjarvegurin vil eisini fáa stóran týðning fyri samferðslu millum Havnina og norðara part av Streymoy og eisini aðrar oyggjar, fyrst og fremst Vágar og Eysturoy.

Danbjørg:

Vegplanurin frá fjór tyktist at vera ógviliga órættvisur serliga á tann hátt, at summir vegir eru roknaðir sum uppdyrkingarvegir, ið at teir eru trafikkevur. Vegurin millum Porkeri og Hov er ein typiskur trafikkevur. Hann skal jú binda alla Suðuroy saman. Tað er órættvíst at rokna ein slíkan trafikkevur javnt við uppdyrkingarvegir. Harvið missa tvær fátækar kommunur, Hov og Porkeri, o. u. 8 tús. krónur. Eg vóni, at teir heiðraðu tingmenn toyna at gera útveg fyri, at vit kunna fáa meira tilskot til henda vegin. Um einar 5 tús. kr. verða tiknar frá oyggjarvegnum og lagdar til vegin Hov — Porkeri, so eru o. u. 190 tús. kr. eftir. Hetta haldi eg, at teir heiðraðu tingmenn fyri Havnina vilja ganga við til. Í sammeting við t. d. Porkeris kommunu er Havnar kommunu so mikið stór og sterk, at einar 5 tús. kr. gera ongan mun. — Djurhuus heldur, at tað ber ikki til at broyta nakað í Suðuroy, tí ministerið hevur góðkent planin har í oynni. Men hartil er at siga, at skal Djurhuus halda seg til tað, ið ministerið vil ella ikki vil, so má hann mótarbeiða oyggjarvegnum.

Men allir vit í vegnevndini eru á einum máli um, at oyggjarvegurin skal verða gjørdur.

M. A. Jacobsen

held, at smáar broytingar innanfyri eina sýslu kundi hann ganga við til; men at flyta pening frá einari sýslu til aðra, soleiðis sum Danbjørg hevði talað um, tað lat seg ikki gera.

J. P. Davidsen:

Mær dámar ikki at ganga ímóti oyggjarvegnum, mest av teirri grund, at hann hevur stóran týðning fyri hjálpan uppá arbeiðsloysi. Men eg vil líka straks siga, at ífall, at oyggjarvegurin skuldi fallið við ein avstemning, so krevji eg at teir pengarnir verða nýttir til at hjálpa plássum sum t. d. Dal og Gjógv og tilfiskum.

Fyri Sands viðkomandi vil eg stilla broytingaruppskot, soleiðis at pengarnir, ið eru játtaðir til Sands, verða nýttir til at gera vegin í Soltúvík líka í fjórunda, tí har liggja hundarðir av tons-um av tara, sum fara út aftur á sjógv á hvørjum ári, men sum annars kundi, um vegur var, nýttist til tað, ið hava so stóran týðning fyri Sandingar, ið sum kunnugt eru teir í Føroyum, ið velja eina mest. Harafrat liggur har fult upp av góðum veg-áskoti, eyri, sum Soltúvkarvegurin treingir harðliga til. Hetta stykkið av vegi hevur eina longd uppá 800 m, meðan bert eru játtaðir 300 m. Restin av pengunum vil eg mæla til verður nýtt frá eystanvegnum út ímóti Stórvatni, tí har er nógv torv og dyrkilendi, og harafrat kunnu vit ikki for-svara annað enn at arbeiða út ímóti Skarvanesmonnum, tá ið teir arbeiða uppá veg við í í hyggju at fáa fatur í Sandsvegnum. Eg vil loyva mær at mæla til at lata verkfrøðingarnar undirsøkja møguleikan fyri vegi frá Dali til Skarvanes, um so er, at tað skuldi víst seg trupult at fingið hann frá Húsavík íggjnum bergið. Dalbingar megu eisini fáa vegsamband við okkurt kyrrupláss.

Dam

talaði um kassakredit, sum ikki kundi fáast. Arbeidrar arbeiða fyri skatt, men neyð er í heiminum. Kona og børn megu fáa nakað at liva av, »meðan tað gror o. s. fr.«. Roknar tingið við, at vegurin skal gerast fyri tilskotið, so má tað siga tað reint út. Løgtingið setur sóknarstýrni á ein Jobs post. Tá tað er talað um bygdin sum t. d. Gjógv og Fámjin, so mega vit ásjanna, at hesar bygdir mega koma í fyrstu rekkju. Beinast var at taka eitt lán og loysa vegmálið í síni heild beinan vegin.

M. Samuelson:

Eg vil halda fast við tað, sum tingið viðtók í fjór. Suðuroyggin má hava fingið nokk, tí býtt varð eftir fólkatálinum.

Djurhuus:

Danbjørg kann hava rætt í tí, hann sigur; men skal man fara at forrykkja vegplanin frá í fjór, so fellur tað heila. Eg vóni, so nevndin greiðir málið á tí frá í fjór liggjandi grundarlagi.

Sakin fór í nevnd.

2. viðgerð.

Veganevndin hevði býtt seg í eitt fleirtal og tvey minnitöl. Teir tríggir sambandsmennirnir